

PITKIN TIETÄ PIENI LAPSI

Suomi, 2005

Ohjaus ja käsikirjoitus:

Susanna Helke ja Virpi Suutari

Ikäraja: 3

Genre: dokumentti

Oppimateriaalin teemoja: maahanmuuttajuus, ystävyys, sopeutuminen, muuttaminen

Kesto: 79 min.

SYNOPSIS

Elokuva kertoo somalialaisen Abdin ja hänen pikkusisartensa ystävydestä suomalaisen Julian ja hänen sisarustensa kanssa lähiöympäristössä. Abdin perhe on muuttanut Somaliasta Suomeen 1990-luvulla sisällissodan jaloista. Heidän leikeissään tiivistyvät aikuisten maailman realiteetit ja moraaliteetit ja lasten maailman pienet tapahtumat, jotka kasvavat suuriksi ja merkityksellisiksi.

Ennen elokuvan katselua

Taustatietoa maahanmuuttajuudesta

- Suomessa oli 30.11.2004 väestörekisterikeskuksen mukaan 108 620 ulkomaan kansalaista eli 2 % väestöstä.

venäläisiä	24 830
virolaisia	13 905
ruotsalaisia	8 233
somalialaisia	4 682
irakilaisia	3 444

- **Ulkomaalainen** on siirtolainen, pakolainen, turvapaikan hakija, paluumuuttaja, toisen maan kansalainen tai kansalaisuutta vailla oleva henkilö.

- **Maahanmuuttaja** on toiseen maahan muuttava alkuperältään ulkomaan kansalainen. (Talib,-99)

- **Siirtolainen** on maasta vapaaehtoisesti muuttanut henkilö.

- **Pakolainen** on: 1. suojelun tarpeen vuoksi tai humanitäärisistä syistä oleskeluluvan saanut (turvapaikkaa hakeva) henkilö 2. varsinaisen pakolaisaseman (ns. kiintiöpakolainen) saanut henkilö.

- **Turvapaikanhakija** on henkilö, joka pyytää suojaa ja oleskelulupaa vieraasta maasta saapuessaan tai pian saapumisen jälkeen. Pakolaisuus todetaan hakemuksen perusteella.

Elokuvan katselun jälkeen

1. Dokumentin lapset

a) Keskustelkaa elokuvan lapsista. Mitä Juliasta, Abdista, Nastehosta ja Bisharosta kerrotaan? Entä heidän perheistään?

Taustaa elokuvan lapsista:

Abdi on 15-vuotias somalialainen poika. Hän joutui lähtemään kotimaastaan sotaa pakoon kuusivuotiaana, mutta haaveilee yhä Afrikasta. Hän pitää television luonto-ohjelmista ja kuljeskelee asuinlähiönsä reunamilla, metsissä, huoltoasemien ja kauppojen takapihoilla. Abdi on impulsiivinen ja hetkessä elävä poika. Hän tuskastuu usein, kun ei saa ilmaista itseään suomen kielellä. Turhautunut energia purkautuu arvaamattomasti ja aggressiivisesti, mutta seuraavassa hetkessä jo halataan ja anteeksi pyydetään.

Bisharo, 13 ja **Nasteho**, 9 ovat Abdin pikkusiskoja. Tytöt lukevat isänsä johdolla Koraania päivittäin ja ryntäävät sen jälkeen huivit ja hameet hulmuten ulos leikkeihin muun ystäväporukan kanssa. Tytöt puhuvat ja käyttäytyvät kuin ketkä tahansa samanikäiset suomalaistytöt, heitä ei vielä sido islamilaiset käytöskoodit. Tytöt ovat sopeutuneet uuteen kotimaahansa isoveljeä paremmin. He eivät muista Somaliasta juuri mitään, mutta länsimaisessa kulttuurissa on silti paljon käsittämättömiä asioita.

Julia, 13-vuotias suomalaistytö, on lapsijoukon moottori ja provokaattori. Hän provosoi riitoja ja sovintoja lasten välille. Hän on kuitenkin ulkopuolinen. Kun somalialaisperhe elokuvan lopussa muuttaa lähiöstä pois, jää Julia yksin. Julian pikku sisarukset **Jeremias**, **Linni** ja **Lyydi** seuraavat siskoa ja yrittävät pysyä porukassa mukana toimittamalla heille annettuja tehtäviä.

Lähde: Pitkin tietä pieni lapsi -lehdistöateriaali

b) Pohtikaa mitä yhteistä ja erilaista elokuvan henkilöissä ja teissä on. Ikä, sukupuoli, sisarusten lukumäärä, asuinpaikka...

c) Mitä asioita kerrotaan lasten kodeista ja asuinpaikan ympäristöstä? Millaisissa paikoissa lapset leikkivät? Vertailkaa elokuvan tapahtumapaikkoja omaan kotiympäristöönne. Mitä yhtäläisyyksiä huomaatte.

2. Ystävyyys

a) Keskustelkaa Abdin ja Julian ystävyydestä. Kuvitelkaa itseänne Abdin tai Julian asemaan.

Miltä sinusta tuntuu? Miten toimit heidän sijassaan?

b) Onko teillä hyvää ystävää. Millainen hän on? Pohtikaa miksi olette hyviä ystäviä ja mitkä asiat teitä yhdistää? Kirjoittakaa hänelle kirje. Piirtäkää ystävästäsi kuva.

c) Onko teillä ystäviä tai oletteko tavanneet joskus lapsia, jotka ovat syntyneet ja kasvaneet jossain muussa maassa kuin Suomessa ja puhuvat kenties jotakin vierasta kieltä? Pohtikaa yhdessä mitä samanlaista teissä on.

3. Majan rakentaminen

a) Elokuvassa lapset rakentavat yhdessä majan metsään. Mistä materiaaleista lapset rakentavat majan? Mistä he saavat/ löytävät rakennusmateriaaleja?

Mitä lapset tekevät majassa? Keskustelkaa mitä merkitystä majan rakentamisella on lasten ystävyyden kannalta.

b) Millainen olisi unelmamaja. Kirjoittakaa tai piirtäkää siitä.

c) Suunnitelkaa ja rakentakaa luokkanne kanssa maja koulun lähiympäristöön. Suunnitelkaa yhdessä mistä eri paikoista löytyisi hyviä majan rakennuspaikkoja ja mitä materiaaleja aiotte käyttää.

4. Sopeutuminen

a) Abdilla on elokuvassa paha olla. Miten hänen pahoinvointia kuvataan elokuvassa? Pohtikaa yhdessä mistä asioista Abdin paha mieli johtuu? Miten elokuvan muut ihmiset reagoivat tähän?

b) Jos on ollut paha mieli, mitä silloin teette? Mitkä asiat voivat aiheuttaa pahaa mieltä?

c) Miten voisitte auttaa Abdia? Mitä haluaisitte sanoa hänelle? Kirjoittakaa kirjeitä, jossa rohkaistaan tai lohdutetaan Abdia.

5. Muuttaminen

Elokuvassa kerrotaan muuttamisesta maasta toiseen ja kaupungista toiseen.

- a) Oletteko joskus muuttaneet? Millaiselta se tuntui? Miltä tuntui jättää ystävät ja kaverit? Miten tutustuitte uusiin ystäviin uudella paikkakunnalla?
- b) Mitä somalialaiset lapset ajattelevat Somaliasta?

6. Jeesus ja Allah

a) Millaisista asioista elokuvan lapset riitelivät keskenään? Kertokaa millaisista asioista teille on tullut erimielisyyttä ystäviinne kanssa?

b) Tutustukaa ja etsikää tietoa vieraista uskonnoista, verratkaa niitä kristinuskoon. Mitä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia löydätte? Pohtikaa mitkä seikat askarruttavat teitä vieraissa uskonnoissa, miksi? Keskustelkaa mistä voisitte saada vastauksia tai tietoa teitä kiinnostaviin kysymyksiin.

c) Kutsukaa luokkaanne vierailulle esimerkiksi islamin - tai ortodoksiuskonnon opettaja kertomaan omasta uskonnostaan ja sen opetuksesta koulussanne.

Helsingin Sanomien artikkelissa 20.10.2005 kerrottiin, että Helsingin seudulla islamin opetusta saavia lapsia on jo enemmän kuin ortodoksiuskonnon opetusta saavia lapsia. Luterilaisella uskonnonopetuksella on ykkösasema, toisena elämäntutkimustieto (et) ja kolmantena islamin opetus. Muslimioppilaiden määrä on kasvanut koko ajan.

7. Dokumenttielokuva

Dokumenttielokuvassa esiintyvät ihmiset ja tapahtumat ovat todellisia, ts. henkilöahmot esittävät itseään (tai kertovat itsestään) joko tapahtuvassa tai tapahtuneissa tilanteissa. Silti kaikki elokuvat ovat enemmän tai vähemmän fiktiota, sepitettä, tekijöidensä tulkintaa todellisuudesta. Dokumenttielokuva ei ole totta eikä sen pidäkään pyrkiä yhteen ja ainoaan totuuteen, vaan pikemminkin se avaa tulkintamahdollisuuksia ja näkökulmia kuvaamaansa tapahtumajaksoon. Tieto osoitteessa <http://elokuvantaju.uiah.fi>, dokumentti.

a) Keskustelkaa mitä tarkoitetaan dokumenttielokuvalla. Mikä on sille tyypillistä? Miten se eroaa fiktiivisestä elokuvasta?

b) Kuvatkaa videokameralla pienissä ryhmissä oma dokumenttielokuva. Miettikää ensin mikä aihe teitä kiinnostaa ja mitä haluatte elokuvallanne sanoa katsojille. Suunnitelkaa kuvaustilanteet ja pyrkikää kertomaan tarina lyhyesti. Lisää tietoa ja vinkkejä kuvaamiseen ja elokuvan tekoon löytyy elokuva- ja televisiokasvatuskeskuksen freemi-oppimateriaaleista internet-osoitteesta www.mediametka.fi

c) Järjestäkää valmiille dokumenttielokuville ensi-iltanäytös, johon kutsutte katsojiksi joko muita koulunne oppilaita tai esim. vanhempianne. Tekijät voivat kertoa ennen dokumentin katsomista miten aihe löytyi ja mitkä olivat työskentelyn parhaimmat hetket.

8. Maahanmuuttajuus mediassa

a) Seuratkaa kahden viikon ajan television uutisia ja ajankohtaisohjelmia sekä sanomalehtiä. Tarkastelkaa millä tavoin media uutisoi maahanmuuttajiin liittyviä aiheita. Ryhmitelkää uutisia ja antakaa uutisryhmille yhteisiä yläotsikoita, kuten koulutus, rikollisuus, asuminen, jne.

b) Pohtikaa ryhmissä kenen puolella tai kenen näkökulmasta uutiset on kirjoitettu. Mistä muista näkökulmista uutisten aiheita olisi voitu lähestyä? Kirjoittakaa uutisten aiheita tai tapahtumia uusiksi muuttaen näkökulmaa, esim. viranomaisen näkökulmasta maahanmuuttajan tai ohikulkijan silmin nähdyksi tapahtumaksi. Suunnitelkaa kirjoitelmien pohjalta lyhyitä esityksiä luokassa esitettäväksi.

c) Miten media vaikuttaa meihin? Keskustelkaa millaisia mielikuvia media tarjoaa maahanmuuttajuudesta. Millaista tietoa ne antavat? Millaisia tunteita ne herättävät? Millaisia omia kokemuksia teillä on aiheeseen liittyen? Pohtikaa mitkä asiat ovat vaikuttaneet voimakkaaimmin omien asenteiden ja mielipiteiden muodostumiseen ulkomaalaisia tai maahanmuuttajia kohtaan?

KIRJALLISUUSVINKKEJÄ

Palva, H. & Perho, I. (toim.) 2001.
Islamilainen kulttuuri.

Talib, M.-T. 2002 Monikulttuurinen koulu.

Oppimateriaalin ovat tehneet
erityisopettaja Riitta Iiskola ja
luokanopettaja Annika Henriksson
yhdessä Koulukinon Anna-Liisa
Puura-Castrénin kanssa.